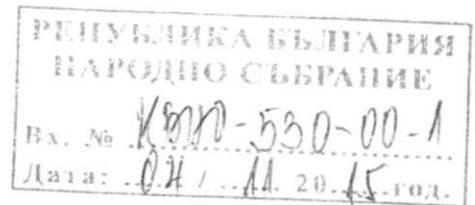

СЪЮЗ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ /СИБ/

1000 София

тел.: (+359 2) 987 18 47; 0878 871 847

ул. "Г.С.Раковски" № 108 e-mail: unicconom@abv.bg; bgeconomist.bg

ЕКСПЕРТНО СТАНОВИЩЕ

На Съюз на икономистите в България

Относно:

ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА 2016 Г.

Експертният екип на СИБ по публични финанси, след като се запозна с проектозакона за Държавния бюджет на Р България за 2016 г., смята за необходимо да огласи своето становище по подхода, целите и разчетите в подготовения от МФ документ и да даде принос в предстоящите публични дискусии.

1. За подхода при подготовката на проектобюджета, средносрочната програми и мотивите към предложения законопроект

1.1. Въпреки, че проектозаконът за Държавния бюджет за 2016 г. беше оповестен с голямо закъснение, той представлява добра основа за обсъждане на финансовата ситуация в държавата в навечерието на осмата година от икономическата криза, както и за оценка на ефективността от предлаганите стабилизационни и антикризисни мерки и инструменти.

Взаконопроекта и съпътстващите документи заслужават специално внимание и/или подкрепа следните решения и предложения:

-Опитът да се очертае средносрочна макрорамка, която да послужи като основа за продължаване на наследената от години консервативна бюджетна политика - за 2016 г. и за периода до 2018

постигнаха траен растеж на БВП през втората фаза на кризата от 3-3,5%;

-отново се пренебрегва ролята на активната данъчна политика в осигуряването на нарастващи приходи в бюджета, особено по линия на преките данъци. България отново прави изключение с упоритото си придържане към модела на плоския данък, което е в противоречие с доминиращите европейски тенденции и системи, прилагачи принципа на прогресивното данъчно облагане.

-сред водещите приоритети и цели на финансовата политика изобщо не намират място най-големите предизвикателства пред България: крайното неравенство в доходите, масовата бедност, демографският срив и некачественото здравеопазване. Тези проблеми са отбелязвани системно от европейските партньори и МФИ като особено рискови, генериращи икономическа стагнация, социална и политическа нестабилност.

- изрично подчертаваме позицията на СИБ, изразена неколkokратно през 2014 и 2015 г., че ситуацията с държавния дълг на България и изключително рисковата и дори взривоопасна.

За две години България си позволи да удвои държавния дълг и излезе на първо място в ЕС по темпове на неговото нарастване. Предупреждаваме, че тази политика ни вкарва в опасна дългова спирала, от която пострада цяла група европейски държави. Отделно стои въпросът за целесъобразността и ефективността на използване на взиманите кредити и прозрачността при тяхното изразходване;

2. За някои конкретни мерки и разчети, заложи в проекто-бюджета за 2016 г.

2.1. Политика на доходите:

Практически такава политика, съобразена с необходимостта от догонване на средноевропейското равнище и раздвижване на потреблението липсва. Заплатите, пенсиите и социалните плащания се извеждат от ограничените възможности на рестриктивния бюджет и са

подчинени на ретроградната догма, битуваща сред част от бизнес средите, че увеличението на трудовите възнаграждения води до нарастване на безработицата!

По-конкретно:

2.1.1. Минималната работна заплата.

Заложените темпове и размери на увеличението, въпреки стремежът да продължи да се ползва този инструмент, в условията на силна съпротива от работодателските организации, са недостатъчни, дори символични.

Като страна с най-ниски доходи в ЕС и продължаващ спад на разполагаемите доходи в домакинствата, България би трябвало да се ангажира с далеч по-амбициозни цели, обвързани с издръжката на живота, структурните дефицити на пазара на труда и значително скъсяване на дистанцията със средните равнища в ЕС през следващия прогнозен период.

Във връзка с това поставяме следните въпроси:

-защо не са формулирани целите и аргументите/разчетите на оповестените повишения на минималната работна заплата през 2016-2017 г.?

-какви са съображенията 2018 да е нулева година-без увеличение на размера на МРЗ?

Припомняме, че по принцип минималната работна заплата трябва да осигури необходимите разполагаеми средства за нормална издръжка и възпроизводство на носителите на ниско образована и нискоквалифицирана работна сила. Ако за критерий вземем линията на бедността (ЛБ) по SILC, например за 2014 от 323.75 лв. и като първа стъпка се ограничим до минимално необходимите разполагаеми средства за издръжка, МРЗоще през 2014 би трябвало да възлиза на 413 лв. Следователно, заложените увеличения през 2016 и 2017 г. не ни доближават до обективната, приета в ЕС линия на бедността. Изоставането на България от европейското равнище ще се запази и дори може да се увеличи.

2.1.2.Размери и равнища на пенсиите

Предлага се за пореден пътнелогичен и необоснован подход при индексацията на старите и ново-отпусканите пенсии за осигурителен стаж и възраст. По-конкретно, предвижда се :

- старите пенсии да се осъвременяват както до сега от 1 юли всяка година: с 2.5 % през 2016 г.; с 2.7 % през 2017 г. ; и с 2.8 % през 2018 г.;

- новите пенсии да се индексират с повишена тежест на всяка година осигурителен стаж : от 1.1 % през 2016 г. до 1.13 % през 2017 г. и 1.16 % през 2018 г.

Обръщаме внимание на вносителите на проекто-бюджета за 2016 г. и средносрочната програма до 2018 г. , че социалните последици от тези решения са крайно негативни:

- те водят до задълбочаване на изоставането на размерите и равнището на старите пенсии от размерите и равнището на ново-отпусканите пенсии на лица с еднакъв принос за пенсионната система, т.е. до социална дискриминация;

-нещо повече, при такъв двоен стандарт ще се задълбочи и без това обществено неприемливото подоходно и имуществено неравенство;

и още- продължава практиката за изкуственото и никому ненужно противопоставяне на различните поколения пенсионери.

И през следващия тригодишен период очевидно няма да бъде изпълнен ангажиментът за премахване на тавана на пенсиите и последователно спазване на принципа техният размер да отразява напълно трудовия и осигурителен принос на гражданите. Препоръчваме този въпрос да се обсъди внимателно и отговорно в парламента.

2.2. Финансиране на активната политика на пазара на труда

Обръщаме специално внимание на разминаването между обявените в правителствената програма амбициозни цели за намаляване на безработицата и преодоляване на структурните диспропорции , от една страна, със заложените в проекто-бюджета средства за финансиране на оповестената напоследък активна политика на заетост, от друга страна.

Предвидените за тази цел 97 милиона лева са крайно недостатъчни, за да се осигурят ресурсно насърчителните мерки в Закона за заетостта,

приложението на дуалното обучение, инициативите за подкрепа на младежката заетост, преодоляване на растящия дефицит от висококвалифицирана работна ръка за новите индустрии.

Настояваме тази част от проектобюджета да се преразгледа и финансовата подкрепа за стабилизиране на пазара на труда да намери място сред приоритетите на държавата през следващия тригодишен период.

***

Заключение:

Даваме си сметка, че позицията на СИБ по темата за бюджетната, данъчната и дълговата политика се нуждае от доразвитие и конкретизация при предстоящите дебати. Краткото време, с което разполагаме, не позволява да навлезем в детайли и да предложим изчерпателен анализ на средносрочната програма, макрорамката, КФП, законопроекта за Бюджет-2016 и съпътстващите разчети.

Във връзка с това:

- *СИБ си запазва правото да излезе с по-подробно становище и препоръки по всички актуални аспекти на данъчните и осигурителните закони, на бюджетното програмиране и стратегическото планиране, както и за стратегията за управление на дълга: външен и вътрешен.*
- *При проявен интерес от държавните институции, на първо място правителството и парламента, нашите експерти са готови да се включат в публичния дебат преди и по време на парламентарните разисквания и да дидат своя принос за усъвършенстване на подготвените проекто-документи.*

Готовността на СИБ за продължаване на експертния дебат се диктува и от обстоятелството, че *де факто Бюджет-2015 г. се нуждае от актуализация (както предвидихме още в края на 2014 г.)*

Потвърди се и опасението, изразено неколкократно от водещи експерти по публични финанси, че в България вече се утвърди неприемлив и

деструктивен и стереотип на актуализиране на всеки годишен-
нереалистично планиран и политически дирижиран –държавен бюджет.

Тази порочна практика трябва да се прекрати, защото внася
нестабилност в деловите среди, ерозира доверието на икономическите
агенти и стратегическите инвеститори. От изясняване, с автентична
статистика и спазване на европейската методология, се нуждае и
въпросът, **какъв е реалният бюджетен дефицит през 2014-15 г и как
точно ще се отрази той върху проектобюджета за 2016 г..**

Апелираме това да се случи час по-скоро и в спокойна обстановка-
преди дебатите в парламента.

29.10.2015 г.

София

Съюз на икономистите в България

Председател: Проф. Кръстьо Петков /п/